

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากกรณีนายจ้างออกเงินค่าภาษีเงินได้ให้แทนลูกจ้างทั้งหมด ตลอดไปโดยลูกจ้างไม่ต้องรับภาระภาษีเลยสำหรับปีภาษีที่ได้รับ เงินได้นั้น ได้มีวิธีการคำนวณที่แตกต่างกัน อยู่สองวิธีด้วยกัน ได้แก่ วิธีการคำนวณแบบทบ เป็นทอดหรือตามวิธีสูตรสำเร็จของกรมสรรพากร ซึ่งเป็นวิธีการคำนวณที่กรมสรรพากรยึดถือ เป็นแนวปฏิบัติ โดยศาลฎีกา เรียกว่า เป็นวิธีการคำนวณแบบทศนิยมไม่รู้จัก วิธีหนึ่ง และวิธีการคำนวณแบบทบ เพียงครั้ง เดียวหรือวิธีล็อกซ์ เลย์ ซึ่งเป็นวิธีการคำนวณตามแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกา อีกวิธีหนึ่ง

การคำนวณตามวิธีสูตรสำเร็จของกรมสรรพากรนั้น ถือว่า กรณีนายจ้างออกภาษีเงินได้ให้ทั้งหมดสำหรับปีภาษีหนึ่ง ๆ นั้น ย่อมหมายถึง นายจ้างตกลงออกให้ทุกครั้งที่ลูกจ้างมีหน้าที่ต้องชำระภาษีสำหรับปีภาษีนั้น และเนื่องจากการคำนวณภาษีแต่ละครั้ง เมื่อนำภาษีที่นายจ้างออกให้มารวมคำนวณแล้วจะมีจำนวนภาษีที่ลูกจ้างจะต้องชำระเพิ่มเติม ด้วยเหตุนี้ นายจ้างจึงต้องออกภาษีให้ทุกครั้งหรือทุกทอดที่ลูกจ้างต้องชำระจนกว่าจะไม่มีจำนวนภาษีที่ลูกจ้างจะต้องเสียอีกต่อไป ดังนั้น การออกภาษีให้ในกรณีดังกล่าวจึงมีการออกให้หลายทอด และต้องนำภาษีที่ออกให้ไปบวกทบหลายครั้งด้วยกัน เนื่องจากภาษีที่นายจ้างออกให้ถือเป็นเงินได้พึงประเมินของลูกจ้าง ไม่ว่าจะออกให้ในทอดใด ส่วนการคำนวณตามวิธีล็อกซ์ เลย์นั้น ถือเอายอดเงินภาษีตามที่คำนวณได้ในครั้งแรกหรือในทอดแรกเท่านั้น เป็นเงินได้ค่าภาษีที่นายจ้างออกให้ และนำมารวมเป็นเงินได้เพื่อคำนวณภาษีเพียงครั้งเดียว ก็เป็นอันเสร็จสมบูรณ์หรือสิ้นสุดการคำนวณภาษีกันเพียงนั้น

เนื่องจากมีวิธีการคำนวณที่แตกต่างกันดังกล่าว จึงก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ กล่าวคือ เกิดการโต้แย้งกันขึ้นระหว่างผู้เสียภาษีกับกรมสรรพากร เกี่ยวกับวิธีการคำนวณในกรณีดังกล่าว โดยฝ่ายผู้เสียภาษีอ้างว่า วิธีการคำนวณตามวิธีสูตรสำเร็จของกรมสรรพากรนั้น เป็นวิธีการคำนวณที่ไม่เป็นธรรม ก่อให้เกิดการเสียภาษีซ้ำซ้อนที่ไม่รู้จัก และไม่สอดคล้องกับแนวคำ

พิพากษากฎหมายในคดีซึ่งมีข้อเท็จจริงทำนองเดียวกัน ทางด้านกรมสรรพากรก็ยังคงยืนยันว่า วิธี
การคำนวณของกรมสรรพากรดังกล่าวถูกต้องตามกฎหมาย โดยมาตรา 40(1) แห่งประมวล
รัษฎากรได้ระบุไว้ว่า เงินได้พึงประเมินนั้น หมายรวมถึง "เงินที่นายจ้างออกให้เป็นค่าภาษี
เงินได้หรือภาษีอากรอื่น" ด้วย และก่อให้เกิดความเป็นธรรมในระหว่างผู้เสียภาษีด้วยกัน¹

ความขัดแย้งทางภาษีอากรเกี่ยวกับ เรื่องดังกล่าวได้ลุกลาม เป็นปัญหาใหญ่โต จน
กระทั่งมีการร้องเรียนโดยตรงถึงนายกรัฐมนตรีว่า กรณีดังกล่าวก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่
นักธุรกิจชาวต่างประเทศที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย และอาจกระทบกระเทือนบรรยากาศ
การลงทุนด้วย² ทั้งนี้ เนื่องจากนักธุรกิจชาวต่างประเทศดังกล่าวเกิดความไม่พอใจที่ไม่
สามารถเดินทางกลับประเทศได้โดยสะดวก เพราะทางฝ่ายใบผ่านภาษีอากรของกรมสรรพากร
ได้มีการจัดเก็บภาษีย้อนหลัง เนื่องจากฐานภาษีที่คำนวณได้ไม่ตรงกัน จึงต้องชำระภาษีให้ครบ
ถ้วน เสียก่อนหรือต้องจัดหาค้ำประกันเสียก่อนถึงจะออกไปได้

จากความเห็นโต้แย้งกัน เกี่ยวกับวิธีการคำนวณในกรณีดังกล่าว เป็นที่สนใจอย่างกว้าง
ขวางในวงการธุรกิจและวงการภาษีอากร แม้แต่ในต่างประเทศ³ จึง เป็นปัญหาอันสมควรที่จะ
ได้รับการศึกษา

¹ไว เพลิง, "ภาษีนายจ้างจ่ายแทนลูกจ้าง ถนนทุกสายมุ่งสู่ศาล," คอกเบียร์

2 (สิงหาคม 2526) : 122-129.

²"นักธุรกิจอเมริกันร้องไห้-โดนภาษีย้อนหลังระนาว สหรัฐฯหนุนภาษีซ้ำซ้อนยื่นบันทึก
นายฯ," รวมประชาชาติธุรกิจ (25 มิถุนายน 2526) : 1-2. และ"US chamber urges
Prem to solve tax problem," Bangkok Post (4 July 1983) : 15,18.

³Hugh Gillett, "Personal Income Tax in Thailand : Will Legal
Battle Be Avoided ? A common law practitioner's perspective on the
interpretation of Thai tax law," Aptirc-Bulletin (1983) : 235-
254.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา ค้นคว้า และวิจัยหลักการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากรณีนายจ้างออกค่าภาษีเงินได้ให้แก่ลูกจ้าง ตามหลักทฤษฎีภาษีเงินได้และตามการปฏิบัติในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารภาษีอากร ในด้านกฎหมาย ซึ่งจะก่อให้เกิดข้อขัดแย้งในทางภาษีอากรระหว่างผู้จัดเก็บภาษีกับผู้เสียภาษีไม่เกิดขึ้น หรือมีน้อยและก่อให้เกิดความร่วมมือจากผู้เสียภาษีมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาถึงการจัดเก็บภาษีเงินได้จาก เงินค่าภาษีที่นายจ้างออกให้ วิธีการคำนวณภาษีนายจ้างออกให้ที่มีอยู่ในประเทศไทย หลักการคำนวณที่สอดคล้องกับทฤษฎีภาษีทางตรง หลักการคำนวณภาษีนายจ้างออกให้ในต่างประเทศ วิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลฎีกา และแนวทางการบริหารภาษีอากรจากปัญหาที่ทำการวิจัยนี้และที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลแบบการวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งศึกษาค้นคว้าจากประมวลรัษฎากร คำอธิบายประมวลรัษฎากร คำพิพากษาศาลฎีกา เอกสารต่าง ๆ ของทางราชการ อาทิ เช่น หนังสือตอบข้อหารือของกรมสรรพากร คำสั่งกรมสรรพากร ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร และแถลงการณ์กระทรวงการคลัง เป็นต้น คำราและบทความในหนังสือวารสารเกี่ยวกับการภาษีอากร กฎหมายภาษีอากร และทางด้านแรงงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ และคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ

ส่วนการศึกษาวิจัยใช้วิธี Descriptive and analytical method กล่าวคือ เมื่อรวบรวมข้อมูลแบบระเบียบวิธีวิจัยเชิง เอกสารแล้ว จะใช้แนวอนุมานเชิงพรรณนา และทำการวิเคราะห์วิจารณ์หลัก เกณฑ์ตลอดจนประเด็นข้อโต้แย้งทั้งปวงพร้อมทั้งหาข้อ เสนอแนะในเรื่องดังกล่าวนั้น

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่องดังกล่าว คาดว่าจะมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ทราบว่า เหตุใดจึงได้มีการจัดเก็บภาษีเงินได้จาก เงินค่าภาษีที่นายจ้าง ออกให้แก่ลูกจ้าง
2. ทำให้ทราบถึงวิธีการคำนวณภาษีกรณีนายจ้างออกภาษีให้ที่ถูกต้อง ชอบด้วยหลัก ทฤษฎีหรือวิชาการอย่างแท้จริง
3. ผลที่ได้จากการวิจัยนี้ อาจเป็นประโยชน์แก่กรมสรรพากรในการบริหารภาษีอากร โดยเฉพาะด้านกฎหมาย

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย